

NUMERUL 10 BANI

ABONAMENTELE INCEP LA 1 SI 15 ALE FIE-CAREI LUNI si se platesc tot-d-a-una inainte

In Bucuresti la casa Administratiei Din Județe si Streinătate prin mandate postale Un an in țară 30 lei; in streinătate 50 Sease luni 15 25 Trei luni 8 13

Un număr in streinătate 15 bani

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevărul

Să te ferești Române de cuiu strein în casă

V. Alexandru

NUMERUL 10 BANI

ANUNCIURILE

Din BUCUREȘTI și JUDEȚE se primesc: NUMAI la ADMINISTRATIE din Străinătate, direct la administrație și la toate oficiile de publicitate. Anunțuri la pagina IV. 0,30 b. linia III. 2,- lei II. 3,- Insertiunile și Reclamele 8 lei rândul. La Paris, ziarul se găsește de vânzare cu numărul la kioscul No. 117, Boulevard St.-Michel.

UN NUMĂR VECHIŢU 30 BANI

ADMINISTRAȚIA No. 3 — STRADA BISERICA ENI — No. 3.

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŪ

REDAȚIA No. 3 — STRADA BISERICA ENI — No. 3.

Conservatorii și presa Din suferințele soldaților

Concursul de economie politica si finanțe

O MOARTE MIZERIE REGALA

București, 15 Maiu 1893

CONSERVATORII SI PRESA

Dacă a fost o libertate constituțională care în aparență să nu fi fost atinsă de conservatori și din care ei să-și facă un titlu de glorie, apoi fără contestare, acea libertate a fost a presei. Toți miniștrii conservatori, între cari strălucesc D-nii Carp și Al. Lahovary, au spus în discursurile lor că de presă nu s'au atins, că presa la noi e mai liberă ca în ori ce țară din lume.

Aceste declarațiuni ipocrite au făcut un oare-care efect până mai dăunând, când au început o serie de atentate la libertatea presei, nu pe calea dreaptă a Constituției și a legilor, dar pe calea piezișă a înscenărilor polițienești cu ajutorul parchetului.

Prima lovitură dată presei, a fost îndreptată în contra ziarului nostru prin arestarea arbitrară a sub-semnatului, și prin implicarea sa într'un proces polițienesc, care se judecă astăzi la Tribunalul de Ilfov secția II.

A doua lovitură s'a dat tot ziarului nostru prin expulzarea D-lui I. Hussar fostul nostru secretar de redacție și prin expulzarea incasatorului nostru D. C. Schulder.

A treia lovitură s'a dat ziarului Evenimentul din Iași prin expulzarea redactorului său D. A. Honigman.

A patra lovitură a încercat să se dea ziarului Voința Națională, prin înscenarea unei mișelii în contra D-lui Barbu Ștefănescu Delavrancea, și pe care D. Marghiloman a promis că-l va pune sub urmărire, dar n'a îndrăznit să o facă.

A cincea lovitură s'a căutat a se da iarăși ziarului nostru, prin arestarea D-lui C. Jecu, administratorul nostru și implicarea lui în o cursă polițienească, din care a scăpat grație intervenției directorului nostru.

În fine, a șasea lovitură s'a dat libertății presei zilele aceste, prin arestarea a două cetățeni ziariști din Capitală D-nii Brădeanu și Popescu, pentru că tipărend mai multe articole de ale D-lui G. A. Scorțescu din Evenimentul din Iași, și unele articole de ale D-lor N. Filipescu și Al. Balș din Epoca din 1887-88, — le-au răspândit, prin o publicație tipărită în roș, în Plocești în ziua de 9 Maiu, cu ocazia întrunirii liberalilor.

Iată dar o serie de lovituri date pe cale polițienească în complicitate cu procurorii și cu judecătorii de instrucție. Căci, dacă ne oprim la cazul din urmă — fiindcă asupra celorlalți s'a vorbit deja — vedem că el este un atentat nemaî pomenit la libertatea presei. Cum, se arestează două cetățeni cari răspundesc publicației în public, publicații de al căror conținut ei nu pot răspunde, de oare-ce articolele ori cât de incendiaroare ar fi, privesc exclusiv pe D-nii Scorțescu, Filipescu, Balș? Dar atunci ar trebui să se aresteze toți vinzătorii de ziare, toți librarii, toți corespondenții de prin-

judete, infine poșta, care asemenea împarte la cetățeni diferite publicațiuni. De ce se arestează numai două cetățeni, pe D-nii Brădeanu și Popescu? De ce? Pentru cuvintul foarte simplu, că conservatorii fiind poltroni, nu îndrăznesc să facă proces de presă D-lui Scorțescu directorul Evenimentului, ci caută ași rezbuna pe oameni inofensivi, care nu-și asumă răspunderea articolelor ce se publică, de vreme ce nu ei sunt autorii. Aceleași motive sunt pentru toate loviturile ce s'au adus și ziarului nostru și altor ziare.

Dar în arestarea acestor două cetățeni este ceva mai grav, este că conservatorii reinviază arestul preventiv în materie de presă, care s'a desființat în 1884, când s'a făcut revizuirea Constituției.

Acest fapt peste măsură de grav nu le va fi ertat nici odată.

Conservatorii nu îndrăznesc să vină pe calea largă a legilor și să urmărească pe directorii ziarelor, ei se năpustesc asupra redactorilor, secretarilor de redacție, expeditorilor și editorilor. Ei în naivitatea lor cred că lovind în personaje secundare, vor lovi de fapt în ziare. Se înșeală. Loviturile lor polițienești îmbracă acel caracter de meschinărie, care făcând pe un guvern odios, în același timp îl fac și ridicol.

Legenda ce și-o crease conservatorii că nu s'au atins de presă, s'a dus și ea. De acum înainte nu vor mai putea spune că au lasat presa liberă.

Ed. Diogenide

TELEGRAMS

VIENA, 13 Maiu. — Delegațiunea austriacă a ales pe prințul Alfred de Windischgraetz ca președinte și pe D. Jaworski vice-președinte. Prințul Windischgraetz a pronunțat o alocuțiune zicând că vede în tripla alianță o garanție a păcii. El a terminat zicând: trăiască împăratul. Aceste cuvinte au fost primite cu entuziasm.

Tinerii cehi au protestat în mod violent contra excluderii lor din comisiunea bugetară. D. Plener a răspuns că toate partidele s'au unit pentru a evita ori ce relațiune cu un grup a cărui atitudine e contrarie moravurilor parlamentare. Nu e vorba aci de o excludere a poporului ceh în care sunt elemente bune și patriotice, amicul al ordinii, însă de șefii tineri cehi.

Delegația ungară a ales în unanimitate pe D. Aladar Andrassy ca președinte și D. Szell, vice-președinte.

D. Andrassy a zis că cu toate că pacea pare asigurată și pe viitor, nu se poate sustrage de la cheltuielile militare considerabile în interesul chiar al păcii. El a terminat făcând urări la adresa împăratului (aclamări vii).

LONDRA, 13 Maiu. — Times află că un ofițer întorcându se din Pamir, informează că rușii stabilesc un câmp la Murgab de 1600 oameni. El crede că aceste trupe au sosit deja și că guvernul rusesc are intențiunea să trimească în cursul verii trupe în valea Vans.

VIENA 14 Maiu. — Cheltuielile pentru armată figurează în bugetul din 1894 pentru suma de 127.003.828 fl., cheltuielile marine pentru 12.477.680 fl., cheltuielile extraordinare pentru trupele din provinciile ocupate reprezintă 3.610.000 fl. cu o micșurare de 2000 fl. în raport cu 1893. — Resultatul definitiv al vămilor pentru 1892 a dat 7.127.934 fl. mai mult de cât prevederile bugetare.

Ministrul de război, zice în expunerea de motive a bugetului, că toate Statele au făcut sfurtări și au realizat progrese în privința sporei armatei. Austro Ungaria trebuie să le imiteze exemplul pentru a-și menține nivelul, de aceea el este nevoit să ceară în acest an și în cel următor sporiri de credite. Cu toate că trebuințele sunt urgente, e silit să le repartizeze în mai mulți ani, pentru a nu turbura echilibrul financiar. Noile credite trebuie să satisfacă trebuințele următoare: sporierea numărului ofițerilor (479.574 fl.), sporierea numărului cailor (1.244.302 fl.)

Corpurile create acum sunt 14 baterii montate, două cadre de baterii mobile de forțărea. Toți căpitanii de infanterie și de vânători trebuie să fie montați în mod succesiv. În creșterea extraordinară cerute sunt 1.400.000 fl. pentru achizițiunea de puști cu repetiție, 2 milioane fl. pentru praf de pușcă fără fum, 849.000 pentru sporierea efectivului a 50 companii și 1.450.000 fl. pentru lucrări de fortificații.

PARIS, 13 Maiu. — D. Ion Lahovary a remis după amiază scrisorile sale de acreditare D-lui Carnot. El a fost condus la Elysée cu tot personalul legațiunii în trăsurile presidenției. S'au schimbat discursuri de o mare cordialitate. D. Lahovary a afirmat dorința Regelui și a guvernului român de a întreprinde și de a desvolta relațiunile de amiciție cu Franța.

BELGRAD, 13 Maiu. — D. niț Mouchicourt de la banca otomană și Marillo de la creditul lionez, sunt așteptați la Belgrad. Sosirea lor este în raport cu negocierile pentru un împrumut de Stat de 42 milioane.

INSTANTANEE

L. Basset

Capul uneia din familiile noastre cele mari, vroid într-o zi să-și învețe copilași a silabisii în limba lui Montesquieu, întrebă de un dascăl.

I se aduse — firește — un elvețian, și acest articol de export, care face similitudine franceze concurență de preț și de contrabandă, părăsi orașul său natal Neuchâtel ca să vie, acum vro douăzeci de ani, la București.

Tatăl tânărului nostru pedagog umbla atunci prin canton făcând comerțul cu roate de ceară-sornicărie. Fatalistul atribuie frumosa avere a fiului acestui modest ambulant, simbolului rotund care, printr'o învârtitură fericită, făcu să se urce protejatul său până la înalta și producătoare situație de secretar al unui Rege lacom de comori. Trebuie să adăogăm că, drept recunoștință și ca să îndreptățască această credință, parvenitul nostru comanditează astăzi o fabrică de velocpede.

Tânărul Basset își învățătura când, după trei ani, tatăl micilor săi elevi văzu că nu mai avea ce să-și învețe și că trebuia de acum înainte să caute unul mai cu știință de cât densus. Un aghiotant al Prințului Carol îl recomandă și îșibuti să-l facă să intre la Palat ca comptabil. Fostul învățător puse din ziua aceea piciorul în scară și încalca pe calul nepuțit, cu instincte de găinar.

La fizic, secretarul regelui nu e mai favorizat de cât la moral. Scurt, subțirel, cu barba și cupărul roș, ochii cenuși și violeni, omul nostru reprezintă în toate amănunțimele un tip hibrid de pisică de rând, corcică cu găcal. Are porniriile amoroase ale celor dintâi, și poftele lacome ale celor de al doilea. Amoriurile lui sunt amoruri de streșini, pe coperșurile apropaelui; negustoriile sale, lucrul misterios săvârșit sub vâhul anonimului.

Secretarul cabinetului privat al Regelui — cum a făcut să fie calificat în Almanahul de Gotha, — este un negustor lacom și care nu alege felul mărfii. Se îndeleținește tot așa de bine cu anticități, lucruri de artă, haine vechi, ca și cu brânzeturii, cărbuni, tutun și cărnățării. Ba chiar obiceii asta îl are și în relațiile lui intime — cu desăvârșire restranse — are un prieten sau mai bine un om de paie, pentru fie-care lucru ce poate fi prepuțit. Cutare îl slujește la operațiunile fonciare, cutare pentru cumpărături de cărbuni; unul are specialitatea împrumuturilor pe amanet, altul îl dă mână de ajutor ori de câte ori e vorba de vr'un samarsalac.

Dar dacă are în jurul său interesești, cu greu s'ar găsi printre dînșii vr'un prieten. Ce voiți? nu poate avea cine-va de toate. Să fie dar fericit că a început la Palat cu o leafă de 200 lei pe lună, iar acum are 1000 lei fără de însă, casa, etc. și fără a mai socoti ce i pică de la măriniina misterioasă a unui stăpân sgaric.

Secretul favoarei sale este necunoscut, firește, de oare-ce e un secret; îl vom arăta noi. Elvețianul-secretar s'a făcut cunoscut regelui în zilele regulării conturilor. A lingușit ideile de rânduială ale suveranului propunându-i să mai scadă câte cu trei până la cinci lei pe lună leafa servitorilor, și să mai scurteze livrelele. Se păzi de a se atinge de leafa funcționarilor mai însemnați cari nu s'ar fi lasat să fie buzurniști fără să facă gură. Bieții lachel, neîndrăsnind să crăncască, toate merg strună, iar Regele pleacă tot-d-a-una încântat, strigând: Ce om deștept e Basset! — Iată cum stau lucrurile.

Instituțiunea guvernamentală pentru care D. Basset are cea mai mare simpatie, e administrația vămilor. A încredințat pe stăpânul său că trebuie să se slujească de dânsa ca să-și aprovizioneze Palatul mai ieftin, și astfel comerțul local, mulțumită secretarului Regelui, vede trecându-i pe la nas furniturile regale, ca și a personalului, cu rudele și prietenii lor.

Dacă se va publica odată hârțiele secrete ale Palatului — cum s'a făcut la 1870 cu hârțielele lui Napoleon III, — se vor vedea ciuda'e lucruri. Toată lumea se va întreba cum au putut fi scute de vama transporturi de botine, corsete, umbrele, haine pentru copii, flașnete !! ? Se zice că acum D. Basset are o avere de 600 mii lei.

Are tot atâtea decorațiuni câte stele sunt pe cer. Cu toate acestea, nu-i fericit! O durere nemsurată îl roade inima: n'a putut face să treacă drept un bărbat politic. Seme particulare: — D. Basset s'arătă mâna Regelui ori de cât ori își la bună-zua de la M. S. Asta e o scenă mișcătoare care a emoționat multe inimi.

Din suferințele soldaților

Cele ce se petrec actualminte cu soldații cu schimbul, măi cu seamă în Capitală, sunt revoltătoare. De când s'au început gârziile, și s'au elibarat soldații permanenți, a început să curgă și nenorocirile pe capul soldaților cu schimbul.

Astfel la fie-care două săptămâni soldații cu schimbul trebuie să facă gardă, iar recruții permanenți de și au învățat instrucția din Aprilie, tot nu se duc în gardă.

Din această cauză bieții soldați cu schimbul, au rămas fără ocupații, fără îmbrăcăminte, căci din ceas în ceas se așteaptă a fi chemați din noă să facă gardă.

La cazarmă sunt foarte rău tratați, mâncare rea, bătae, etc., așa în cât unii din soldați au început u nu se mai supune.

Dar lucru mai grav este că acei însărcinați cu ordinele de chemare, când nu găsesc pe cei prevăzuți în ordine, iau din acel caru au mai făcut deja, nerespectând întru nimica termenul când sunt liberi.

De fapt soldații cu schimbul sunt transformați în niște adevărați robi și sunt la discrețiunea ori cui. Chiar soldații permanenți au o situațiune mai superioară celor cu schimbul, căci aceștia au ajuns de mor de foame împreună cu familiile lor.

Iată cum sufer bieții soldați din Capitală și cum vor fi suferind și cei-alți din restul țerei. N'au haine, n'au mâncare bună, și ministrul actual Jack, în loc de a se ocupa de aproape cu soarta soldaților și a le o îmbunătăți, se ocupă să-i consemne prin căzărni, și să amenințe pe cetățeni când se întrunesc, nepăsându-i dacă soldații sunt goi și flămânzi.

Argus

Concursul de Economie politica și finanțe

În a doua jumătate a lui Aprilie s'a ținut la Universitatea din București concursul pentru ocuparea catedrei de economie politica și finanțe de la facultatea de drept din Iași, și cu această ocaziune am observat câte va lucruri pe care trebuie să le relevem, fiind că tot ce atinge instrucțiunea publică, are o influență prea însemnată ca să fie trecute sub tăcere.

Era așa dar la concurs o catedră universitară și prin urmare candidații aveau să dovedească cunoștinți solide și speciale în materia ce dorează să profeseze sub autoritatea celor mai înalte demnități pe care Statul o oferă oamenilor de știință și — urmează tot de aici, în mod necesar, — o comisiune chemată să decerne înaltul titlu de profesor universitar, să fie compusă tot din autorități în materia respectivă, adică din cei mai competenți economiști și financiari ce avem în țară.

Cine compunea comisiunea examinătoare de care ne ocupăm? Persoane distinse, fără îndoială, dar mai nici unul care să fi probat că s'a ocupat cel puțin odată de economie politica și finanțe.

D. niț Danileanu și Crățunescu sunt profesori de drept roman, D. G. Tocilescu de procedură civilă, D. niț Ferechide și Prödan sunt jurisconșulți, membrii al Curții de Casațiune, singur D. Vericeanu e profesor de economie politica.

Am cea mai mare stimă pentru fie care din aceste persoane când rămân în specialitatea D-lor; dar nu pot de loc să înțeleg cum s'ar putea susține că este cel puțin o presumpțiune, — nu că sunt necontestabili specialiști în economia politica și finanțe, — dar că cunosc atâtea aceste științe, în cât să nu aprecieze greșit meritele candidaților, să nu nedreptățască pe unii în paguba altora și chiar în paguba universității, făcând aceasta fără de voe, de oare ce pentru aprecierea științei speciale nu e de ajuns o cultură generală și spiritul de dreptate.

Remâne ca competente D. Vericeanu. Dar atâtea nu e de ajuns: unul din gese; căci nu se poate nici discuta presupu-

nerea că cei lați membrii ai comisiunii se vor ralia de nevoe la aprecierea D-lui Vericeanu, pentru că ar fi a le reduce rolul la o pozițiune pe care ar refuza-o toți imediat și am mărturisit tot de odată că numirea unei comisiuni este o simplă formalitate.

Dar să trecem asupra acestui grav inconvenient de oare ce ministrul era nevoit să se supue art. 360 din vechea lege a instrucțiunii, deși de atâtea vreme ea a fost nesocotită în alte ocaziuni când nu mai corespundea noilor trebuințe ce s'au simțit de la 1864 încoace.

Al doilea punct curios mi se pare în interpretarea art. 377 din legea instrucțiunii, care sună:

Tema fie-cărei probe scrise și lecțiuni nu va putea fi, sub pedecapsă de nulitate, mai cuprinzătoare de cât subiectul unei lecțiuni de clasă.

Cu toate acestea, pentru câte una din cele trei probe scrise și lecțiuni, de cart se face mențiune în paragraful articolului precedent, va trebui să se propună câte o temă generală.

Iar paragraful la care se referă e următorul:

...aspiranții la profesorat..... de facultăți vor trebui peste acensta, să facă asupra obiectului pentru care se prezintă, trei probe scrise și trei lecțiuni. Mai e art. 375.

Obiectele examenului său concursului vor fi:

e) pentru profesorii de facultăți, cunoștințe speciale asupra ramului pentru care se destină.

Ce poate fi mai clar? Se cer 4 probe (2 în scris, 2 orale) cu un subiect a cărui dezvoltare amănunțită să nu ceară mai mult de o oră, și două probe (una orală, una scrisă), cu o temă generală.

Din ce materie va fi tema generală? Bine înțeles, din materia ce va trebui să predea candidatul ajuns profesor, adică, în cazul nostru: o temă generală de economie politica sau financiară.

Nu se poate susține cu seriozitate că aceste științi n'ar fi având generalizări din care să se poată alege subiecte de concurs. Totuși, ori-cine își poate imagina care a fost mirarea mea și a celor de față când am auzit că comisiunea de examinare a înțeles și aplicat legea în modul următor:

Temele generale de care vorbește articolul 377 însemnează că se cer subiecte care să atingă totalitatea materiilor ce se preda în facultatea respectivă și fiindcă baza dreptului este dreptul roman și civil, se vor da la concursuri pentru ori-ce catedră de la facultățile de drept, câte două teme din dreptul roman și civil.

Și li s'a și dat candidaților pentru catedra de economia politica și finanțe următoarele teme:

Despre us și abitațiune. Obligațiunile vinzătorului.

Ambele în drept roman și civil roman.

Această interpretare mi se pare absolut nejustificată. Ce relațiune poate fi între us și abitațiune și teoriile economice sau financiare?

Dacă s'ar admite chiar că cuvintele temă generală se raportă la materia pentru care concursa candidații, — ceea ce ar contrazice articolele mai sus citate, — atunci am înțelege să se pretindă generalități asupra științei dreptului care se preda în universitățile streine ca obiect separat, sau cunoștința legislațiunii economice și financiare. Dar de unde urmează să se dea subiecte anume din dreptul roman și civil, materii speciale și vaste cari cer cu totul altă preparațiune anumită?

Ce ar zice candidații la o catedră de bacteriologie sau dermatologie când comisiunea de examinare le-ar pretinde două probe de anatomie și fiziologie sub cuvânt că aceste studii ar fi baza medicinei, sau dacă pentru a reuși la catedra de limbele slavice, ar trebui să treci mai întâiu două examene de sanscrită și etnopsihologie pe motivul că acestea ar fi bazele științelor filologice?

Să se noteze că din șase teme, două sunt de drept roman și civil; că aceste teme se dau la început și prin urmare produc prima impresiune; că aproape unanimitatea comisiunii cunoaște și apreciază în special dreptul roman și civil, și atunci să ne gândim ce influență considerabilă vor avea aceste două teme asupra notei finale și cât de tristă e si-

